

Αριθμ. 119126 ΕΞ 2021

Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019.
2. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).
3. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181).
4. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).
5. Το π.δ. 62/2020 «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 155).
6. Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).
7. Την υπό στοιχεία Υ70/30.10.2020 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Θεόδωρο Σκυλακάκη» (Β' 4805).
8. Τα άρθρα 270 έως και 281 του ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α'207) και ιδίως το άρθρο 271 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.
9. Τον ν. 4772/2021 «Διενέργεια Γενικών Απογραφών έτους 2021 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, επείγουσες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού COVID- 19, επείγουσες δημοσιονομικές και φορολογικές ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 17).

10. Τον ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 130) και ιδίως το άρθρο 189 περί ορισμού της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου ως αρμόδιας για τον έλεγχο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

11. Τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135) και ιδίως το άρθρο τρίτο αυτού.

12. Τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147).

13. Τον ν. 4413/2016 «Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις» (Α' 148).

14. Τον ν. 3389/2005 «Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα» (Α' 232).

15. Τον ν. 4152/2013 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής των νόμων 4046/2012, 4093/2012 και 4127/2013» (Α' 107) και ιδίως τις υποπαρ. Β.2 έως Β.11 αυτού για τη σύσταση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων.

16. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143).

17. Την υπό στοιχεία ΓΔΟΥ 257/06.11.2020 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών «Διορισμός Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης» (Υ.Ο.Δ.Δ. 931).

18. Την υπ' αρ. 134453/23.12.2015 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών «Ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - ΠΔΕ» (Β' 2857), όπως εκάστοτε ισχύει.

19. Την υπ' αρ. 35259/24.03.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Β' 1197).

20. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L 57/17).

21. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (L 57/1).

22. Τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (L 193/1).

23. Την υπ' αρ. 2021/0159/17.06.2021 πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας (στο εξής το «Σ.Α.Α.»).

24. Την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1).

25. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Αντικείμενο - Πεδίο Εφαρμογής

1. Με την παρούσα καθορίζεται το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

2. Η παρούσα εφαρμόζεται υποχρεωτικά από τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και τον έλεγχο των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά και στην υλοποίηση αυτών στο κατάλληλο επίπεδο. Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών και τα Υπουργεία Ευθύνης διασφαλίζουν την επαρκή γνωστοποίηση και ενημέρωση των Φορέων Υλοποίησης και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων για τους κανόνες που τίθενται με την παρούσα.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1.** «Ανάδοχος»: οικονομικός φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί η εκτέλεση δημόσιας σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης ή σύμβασης σύμπραξης του ν. 3389/2005 (Α' 232).
- 2.** «Ανάκτηση»: η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
- 3.** «Ανεξάρτητος Ελεγκτής»: ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή η ελεγκτική εταιρεία όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4449/2017 (Α' 7) που είναι εγγεγραμμένοι στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017.
- 4.** «Αίτημα Πληρωμής»: αίτημα που υποβάλλει η Ελληνική Δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την καταβολή της χρηματοδοτικής συνεισφοράς και, κατά περίπτωση, του δανείου.
- 5.** «απόφαση Ένταξης»: Η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, με την οποία εγκρίνεται η ένταξη μίας Δράσης ή ενός Έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η χρηματοδότησή του, εφόσον απαιτείται.
- 6.** «Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό»: κάθε δαπάνη η οποία δεν αντιστοιχεί σε ίσης αξίας παραδοθέν έργο, προμήθεια ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
- 7.** «Δελτίο ωρίμανσης»: τυποποιημένο έγγραφο στο οποίο οι Φορείς υλοποίησης συμπληρώνουν τις ενέργειες ωρίμανσης που δεν έχουν υλοποιηθεί ή ολοκληρωθεί κατά την υποβολή του Τεχνικού Δελτίου Έργου καθώς και τις προβλεπόμενες ημερομηνίες υλοποίησής τους μέχρι και την υπογραφή της

σύμβασης ή την πράξη έγκρισης της χρηματοδότησης κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

8. «Δημόσια δαπάνη»: κάθε δημόσια συνεισφορά για τη χρηματοδότηση δράσεων, η οποία προέρχεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4412/2016 ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου, στην οποία δύναται να περιλαμβάνονται οποιοιδήποτε χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.

9. «Δημοσιονομική διόρθωση»: η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία δράση/έργο, στο πλαίσιο της χρηματοδότησής του από το ΤΑΑ, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.

10. «Διασυνοριακά και πολυκρατικά έργα»: έργα που συνδυάζουν επενδύσεις από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα και στηρίζουν μια διασυνδεδεμένη, διαλειτουργική και ασφαλή ψηφιακή ενιαία αγορά. Για τα εν λόγω έργα, οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων αφορούν τα τμήματα των Δράσεων/Έργων που υλοποιούνται από τους ημεδαπούς φορείς. Για σκοπούς πληρότητας της παρακολούθησης και μόνο, η Υπηρεσία Συντονισμού και ο αρμόδιος Φορέας υλοποίησης μπορεί να ζητεί ενημέρωση και να συνεκτιμά στοιχεία από την υλοποίηση και των τμημάτων των Δράσεων/Έργων που υλοποιούνται από τους αλλοδαπούς φορείς.

11. «Διπλή χρηματοδότηση»: η παράλληλη χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

12. «Δράση»: σύνολο καθορισμένων στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) μεταρρυθμίσεων ή και επενδύσεων, που έχουν προσδιορισθεί ως οικονομικά και τεχνικά αυτοτελείς, είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΤΑΑ, συμβάλλουν στους πυλώνες αυτού και έχουν καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, ορόσημα και στόχους.

13. «Εγχειρίδιο Διαδικασιών»: τα εκδοθέντα από την Υπηρεσία Συντονισμού έγγραφα αναφορικά με τις διαδικασίες εκτέλεσης εργασιών και το σύνολο των πρότυπων εντύπων και εγγράφων, τα οποία είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ, τα οποία συγκροτούν το Εγχειρίδιο των διαδικασιών διαχείρισης και ελέγχου και διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή του ΕΣΑΑ, επαρκή διαδρομή ελέγχου και τη

χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων του ΤΑΑ. Το Εγχειρίδιο Διαδικασιών αναρτάται στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Συντονισμού, η εν λόγω, δε, ανάρτηση συνιστά επαρκή γνωστοποίηση του Εγχειριδίου στους εμπλεκόμενους φορείς. Η εφαρμογή του Εγχειριδίου διαδικασιών είναι υποχρεωτική από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

14. «Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» («ΕΣΑΑ»): Το εθνικό σχέδιο «Ελλάδα 2.0» που υπεβλήθη από την Ελληνική Δημοκρατία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση και στο οποίο περιγράφεται το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων και περιλαμβάνονται μέτρα για την υλοποίηση αυτών μέσω μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής δέσμης, η οποία περιλαμβάνει επίσης δράσεις ενισχύσεων που έχουν στόχο να παρέχουν κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις.

15. «Έκθεση Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων»: έκθεση που συντάσσεται από Ανεξάρτητο Ελεγκτή, κατόπιν διενέργειας ελέγχου, και περιλαμβάνει στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τη βεβαίωση της επίτευξης των Οροσήμων/ Στόχων που σχετίζονται με Αιτήματα Πληρωμής και την υλοποίηση των Δράσεων και των Έργων, καθώς και τη βεβαίωση ότι η διαχείριση των κονδυλίων πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με όλους τους εφαρμοστέους κανόνες, ιδίως τους κανόνες σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, τη διαφθορά και τη Διπλή Χρηματοδότηση και σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

16. «Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου»: Η από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), η οποία εκδόθηκε με βάση την με αριθμό COM (2021) 328 πρόταση της 17ης Ιουνίου 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επί του ιδίου θέματος.

17. «Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου» (Ε.Δ.ΕΛ.): συλλογικό όργανο που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, το οποίο λειτουργεί ανεξάρτητα από την Υπηρεσία Συντονισμού, τα Υπουργεία Ευθύνης και τους Φορείς Υλοποίησης και πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς ελέγχους για τη διαπίστωση της επίτευξης των Οροσήμων και Στόχων, την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων, καθώς και τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών των Δράσεων και των έργων του ΕΣΑΑ και συντάσσει τη σύνοψη των ελέγχων που

προβλέπεται στην υποπερ. ii) της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού.

18. «Επιχειρησιακές ρυθμίσεις»: οι επιχειρησιακές ρυθμίσεις τεχνικού χαρακτήρα, οι οποίες αναφέρουν λεπτομερώς πτυχές της υλοποίησης όσον αφορά τα χρονοδιαγράμματα, τους δείκτες για τα Ορόσημα και τους Στόχους, καθώς και την πρόσβαση σε σχετικά δεδομένα.

19. «Έργο»: έργο που έχει περιγραφεί και περιληφθεί σε επιμέρους Δράση του ΕΣΑΑ, έχει καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, Ορόσημα και Στόχους και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΤΑΑ.

20. «Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων»: το πληροφοριακό σύστημα όπου καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν στα επενδυτικά σχέδια των φυσικών ή νομικών προσώπων που αιτούνται Κρατική Ενίσχυση.

21. «Κανονισμός»: ο υπ' αρ. 2021/241 Κανονισμός (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12.02.2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L 57/17).

22. «Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚεΜΚΕ)»: οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση Κρατικών Ενισχύσεων και Αρωγής της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, του άρθρου 37B του π.δ. 142/2017 (Α' 181). Αποτελεί την αρμόδια εθνική αρχή συντονισμού για τις κρατικές ενισχύσεις και το μοναδικό επίσημο σημείο επαφής για θέματα κρατικών ενισχύσεων τόσο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και με άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς.

23. «Κρατική ενίσχυση»: ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Περιλαμβάνει, επίσης, τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατά την έννοια των Κανονισμών (ΕΕ) 1407/2013 (L 352/1), 1408/2013 (L 352/9) και 717/2014 (L 190/45).

24. «Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής»: χρηματοδοτικά μέσα για χρηματοδοτική ενίσχυση, σε συμπληρωματική βάση, από το ΤΑΑ, με στόχο την υλοποίηση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στόχων πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα μέσα αυτά είναι δυνατόν να έχουν τη μορφή επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί Μετοχικού Κεφαλαίου, δανείων ή εγγυήσεων ή άλλων μέσων επιμερισμού κινδύνου, και να συνδυάζονται, εφόσον ενδείκνυται, με επιδοτήσεις.

25. «Μη πρόκληση σημαντικής βλάβης»: η μη υποστήριξη ή η μη άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων που βλάπτουν σημαντικά οποιονδήποτε

περιβαλλοντικό στόχο, κατά περίπτωση, κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 (L 198/13), και συγκεκριμένα στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και θαλάσσιων πόρων, στην κυκλική οικονομία, στην πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης και στην προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

26. «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων» (ΟΠΣ Π.Δ.Ε ή «e-ΠΔΕ»): το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, όπου καταχωρίζονται τα δεδομένα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

27. «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης» (ΟΠΣ ΤΑ): το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων που έχει προσαρμοστεί για τις ανάγκες του ΤΑΑ και στο οποίο καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν το ΤΑΑ.

28. «Ορόσημα και Στόχοι»: σημεία αναφοράς σχετικά με την επίτευξη της προόδου μιας μεταρρύθμισης ή μιας επένδυσης, όπου ορόσημα είναι τα ποιοτικά επιτεύγματα και στόχοι τα ποσοτικά.

29. «Παρατυπία»: κάθε παράβαση του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση ή/και εφαρμογή του ΤΑΑ, και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης με καταλογισμό σε αυτόν αδικαιολόγητης δαπάνης.

30. «Σύγκρουση συμφερόντων»: η σύγκρουση συμφερόντων, όπως ορίζεται στο άρθρο 61 του Δημοσιονομικού Κανονισμού.

31. «Συμφωνία Χορήγησης Δανείου»: η Δανειακή Σύμβαση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως κυρώθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 4822/2021 (Α' 135).

32. «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (ΣΔΕ): το σύνολο διοικητικών αρχών που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, διαρθρωμένων με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, οι οποίες αναπτύσσουν επί μέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων.

33. «Ταμεία της Ένωσης»: τα ταμεία που καλύπτονται από κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου,

Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων («κανονισμός περί κοινών διατάξεων για την περίοδο 2021-2027»), τα οποία υποστηρίζουν συμπληρωματικά έργα ή συνέργειες με Δράσεις του ΤΑΑ.

34. «Ταμείο» («ΤΑΑ»): το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

35. «Τελικός αποδέκτης»: νομικό ή φυσικό πρόσωπο που κάνει χρήση των κονδυλίων του ΤΑΑ, κατά τις ειδικότερες κατηγορίες της περ. δ, της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού.

36. «Τεχνικό Δελτίο Έργου» (ΤΔΕ): τυποποιημένο έγγραφο που συμπληρώνεται από τον Φορέα υλοποίησης και υποβάλλεται από το Υπουργείο Ευθύνης στην ηλεκτρονική μορφή που διατίθεται στο ΟΠΣ ΤΑ. Η υποβολή του ΤΔΕ στην Υπηρεσία Συντονισμού συνιστά και αίτηση ένταξης της Δράσης ή του Έργου στο ΤΑΑ. Αποτυπώνει το σύνολο των στοιχείων και χαρακτηριστικών της Δράσης ή του Έργου σύμφωνα με το ΕΣΑΑ, βάσει των οποίων διενεργείται η αξιολόγηση αυτού κατά την ένταξή του, καθώς και η παρακολούθηση της υλοποίησής του, τόσο ως προς το φυσικό όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενο και την επίτευξη των Οροσήμων και Στόχων.

37. «Υπηρεσία Συντονισμού»: η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) του Υπουργείου Οικονομικών του άρθρου 271 του ν. 4738/2020 (Α' 207) που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της υλοποίησης των Δράσεων και Έργων τα οποία χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και συνιστά το αποκλειστικό εθνικό σημείο επικοινωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τους σκοπούς του ΤΑΑ.

38. «Υπουργείο Ευθύνης»: το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο για την παρακολούθηση της υλοποίησης και συντονισμό των Δράσεων και Έργων που έχουν περιληφθεί στο ΕΣΑΑ, όπως δύναται να εξειδικευτεί με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού για την Υπηρεσία Συντονισμού.

39. «Φορέας Λειτουργίας»: δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία του Έργου που υλοποιεί ο Φορέας υλοποίησης.

40. «Φορέας υλοποίησης»: δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που έχει ορισθεί από το αρμόδιο Υπουργείο Ευθύνης και έχει την αρμοδιότητα να υλοποιήσει την οικεία Δράση ή/και Έργο. Το Υπουργείο Ευθύνης δύναται να είναι και Φορέας υλοποίησης. Ο Φορέας υλοποίησης μπορεί να διαφέρει για κάθε ένα από τα Έργα της εκάστοτε Δράσης, ενώ δύναται να αναθέτει μέρος ή σύνολο της άσκησης των αρμοδιοτήτων σε τρίτο.

41. «Φορέας Χρηματοδότησης»: το Υπουργείο Ευθύνης στην αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτει η υλοποίηση μίας Δράσης ή/και ενός Έργου και το οποίο αναλαμβάνει την υποχρέωση να χρηματοδοτήσει τον Φορέα υλοποίησης για την εκτέλεση αυτού.

42. «Χρηματοδοτική Συμφωνία»: η Σύμβαση Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4822/2021 (Α' 135).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Άρθρο 3

Ρόλος και αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων

1. Για τον προγραμματισμό, τη διαχείριση, την υλοποίηση και τον έλεγχο των Δράσεων και των Έργων, που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο ορίζονται οι κάτωθι αρχές και υπηρεσίες καθώς και οι ρόλοι, οι αρμοδιότητες και, κατά περίπτωση, οι υποχρεώσεις τους:

A. Η Υπηρεσία Συντονισμού, πέραν των αρμοδιοτήτων της παρ. 3 του άρθρου 271 του ν. 4738/2020, έχει και τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

αα) Στο πλαίσιο του συντονιστικού της ρόλου:

1. Εκπονεί και μεριμνά για την έκδοση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

2. Εκπονεί και μεριμνά για τη δημοσίευση του Εγχειριδίου διαδικασιών.

3. Εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις σχετικά με τη διαχείριση καθώς και με κάθε δραστηριότητα που υπάγεται στις αρμοδιότητες των Υπουργείων Ευθύνης και των Φορέων υλοποίησης και λειτουργίας, σε ό,τι αφορά στις Δράσεις και Έργα του ΤΑΑ.

4. Συντονίζει και ενημερώνει σε εθνικό επίπεδο για τις διαδικασίες χρηματοδότησης Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ και συνεργάζεται με κάθε αρμόδια εθνική αρχή και υπηρεσία, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της εφαρμογής των σχετικών πολιτικών.

5. Εκπροσωπεί τη χώρα στα αρμόδια ενωσιακά όργανα αναφορικά με κάθε θέμα σχετικό με τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένης και της συμμετοχής των οργάνων και στελεχών της σε

συλλογικά όργανα, επιτροπές ή/και ομάδες εργασίας που συγκροτούνται για τους σκοπούς του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

6. Συνεργάζεται με την Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος για τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας του ΟΠΣ ΤΑ, καθώς και για την επεξεργασία των πληροφοριών, τις οποίες χρησιμοποιεί κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

7. Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και κάθε εν γένει αρμόδια αρχή για την ομαλή χρηματοδότηση των Δράσεων και των Έργων.

8. Μεριμνά για την παροχή στοιχείων και πληροφοριών που αιτούνται οι αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κάθε αρμόδιο όργανο.

9. Συντάσσει και υποβάλλει έκθεση προόδου, δυνάμει του άρθρου 27 του Κανονισμού, καθώς και κάθε άλλη έκθεση που σχετίζεται με την υλοποίηση του ΕΣΑΑ, δυνάμει του Κανονισμού.

10. Συντονίζει και δύναται να συμμετέχει στη διενέργεια επιτόπιων επισκέψεων και ελέγχων αναφορικά με την υλοποίηση και λειτουργία Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ, που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ή άλλο αρμόδιο ενωσιακό όργανο, εκφράζει τις θέσεις των εθνικών αρχών επί των συμπερασμάτων των ελέγχων και μεριμνά για την αξιοποίηση των εν λόγω συμπερασμάτων και τη σχετική ενημέρωση επί αυτών.

11. Οργανώνει και συντονίζει συναντήσεις εργασίας, σε περιοδική βάση, μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών αρμόδιου για την Υπηρεσία Συντονισμού και του Διοικητή της Υπηρεσίας Συντονισμού, καθώς και του Γενικού Γραμματέα Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης μόνο για θέματα μεταρρυθμίσεων, με εκπροσώπους των Υπουργείων Ευθύνης, για την πρόοδο των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ, την επίτευξη των Οροσήμων και Στόχων και την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίησή τους.

12. Οργανώνει ή/και συμμετέχει σε συναντήσεις με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα αρμόδια Υπουργεία και τους Φορείς υλοποίησης.

13. Συμμετέχει ή/και υποστηρίζει επιτροπές και ομάδες εργασίας σε θέματα του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

14. Συνεργάζεται με λοιπές υπηρεσίες, όπως με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) και την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

αβ) Στο πλαίσιο της παρακολούθησης των Δράσεων/ Έργων:

1. Εξετάζει τη συμφωνία των δηλωθέντων στο ΤΔΕ στοιχείων με το ΕΣΑΑ και συντάσσει και υποβάλλει εισήγηση στον αρμόδιο Υπουργό για την έκδοση ή την τροποποίηση της απόφασης Ένταξης κάθε Δράσης/ Έργου, κατά περίπτωση.

2. Προβαίνει, κατά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 5, σε προληπτική εξέταση των σταδίων ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, συμβάσεων παραχώρησης και συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα του ν. 3389/2005, μέσω των οποίων υλοποιείται Δράση ή Έργο.

Σε περίπτωση που η υλοποίηση της Δράσης ή του Έργου έχει εκκινήσει πριν την έκδοση της απόφασης Ένταξης, πέραν των αρμοδιοτήτων της περ. 1 της παρούσας, εξετάζει τη νομιμότητα της υλοποίησης της εν λόγω Δράσης/ Έργου, σύμφωνα με το άρθρο 5.

4. Παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων που υλοποιούν οι Φορείς υλοποίησης, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Ευθύνης, μέχρι την ολοκλήρωσή τους, με βάση τα στοιχεία που καταχωρούνται στο ΟΠΣ ΤΑ, ιδίως όσον αφορά στην επίτευξη των Οροσήμων και Στόχων που έχουν τεθεί στην Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου και στο ΕΣΑΑ και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης καθώς και το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο.

5. Αξιολογεί την πορεία υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων και εφόσον διαπιστώνει αδυναμία επίτευξης των Οροσήμων/Στόχων που έχουν τεθεί, επεξεργάζεται και υποβάλλει διορθωτικές προτάσεις στους Φορείς υλοποίησης.

6. Δύναται να διενεργεί επιθεωρήσεις στους Φορείς σε σχέση με τις Δράσεις ή/και τα Έργα και στη συνέχεια να συντάσσει εκθέσεις για ανάληψη τυχόν απαιτούμενων ενεργειών.

7. Συγκεντρώνει και αξιολογεί τα στοιχεία παρακολούθησης της υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων που υποβάλλονται από τους Φορείς υλοποίησης.

8. Επιβάλλει Δημοσιονομικές διορθώσεις ή/και Ανακτήσεις κατά περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου τρίτου του ν. 4822/2021 (Α' 135).

9. Θεσπίζει και θέτει σε εφαρμογή μέτρα καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους.

10. Καταρτίζει Στρατηγική Δημοσιότητας, υλοποιεί εκστρατείες επικοινωνίας για το ΕΣΑΑ, μεριμνά για τη συμμόρφωση των Φορέων Υλοποίησης, καθώς επίσης τον συντονισμό και την παρακολούθηση αυτών προς τις απαιτήσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας του ΤΑΑ και την εν γένει προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης που παρέχεται σε Δράσεις και Έργα του ΕΣΑΑ.

11. Παρακολουθεί την υλοποίηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) σε ότι αφορά στις Δράσεις και τα Έργα του ΤΑΑ και ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 42 του ν. 4772/2021 αναφορικά με τη διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης των Δράσεων και των Έργων από το ΠΔΕ.

αγ) Στο πλαίσιο υποβολής Αιτήματος Πληρωμής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

1. Συντάσσει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μετά την ολοκλήρωση των σχετικών συμφωνηθέντων Οροσήμων και Στόχων που αναφέρονται στην Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου και στο ΕΣΑΑ, Αίτημα Πληρωμής.

2. Συντάσσει και υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συνοδευτικά του Αιτήματος Πληρωμής, τη διαχειριστική δήλωση της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού ΕΕ 2021/241, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Χρηματοδοτική Συμφωνία και στη Συμφωνία Χορήγησης Δανείου. Προς το σκοπό αυτό, αντλεί από το ΟΠΣ ΤΑ πληροφορίες και στοιχεία, σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόστηκαν και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιήθηκαν αναφορικά με την επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων και όλες τις καταχωρημένες δαπάνες.

3. Τηρεί Μητρώο των ποσών που χρήζουν Ανάκτησης και των ποσών που αποσύρονται μετά από ακύρωση του συνόλου ή μέρους της χρηματοδότησης από το ΤΑΑ για Έργο ή Δράση.

αδ) Επιπροσθέτως:

1. Υλοποιεί τη Δράση της τεχνικής βοήθειας για τη διοικητική της ενίσχυση και την εξασφάλιση της απρόσκοπτης και αποτελεσματικής λειτουργίας της.

2. Εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών αρμόδιο για την Υπηρεσία Συντονισμού για την εκπόνηση μελετών, ερευνών, εμπειρογνωμοσυμών και άλλων δράσεων, σχετικών με το μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και μεριμνά για την ορθή υλοποίησή τους, στο πλαίσιο των ενεργειών τεχνικής βοήθειας.

3. Υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, προτάσεις χρηματοδότησης δράσεων και έργων στο πλαίσιο του Μηχανισμού Τεχνικής Υποστήριξης, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/240 (L 57/1).

4. Πραγματοποιεί τις απαιτούμενες καταχωρήσεις στο ΟΠΣ ΤΑ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

B. Τα Υπουργεία Ευθύνης έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Προσδιορίζουν τους Φορείς υλοποίησης και λειτουργίας των Δράσεων και των Έργων αρμοδιότητάς τους και μεριμνούν για τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα και επάρκεια αυτών να ανταποκριθούν στις αρμοδιότητες, στις υποχρεώσεις και στα καθήκοντα που αναλαμβάνουν να εκτελούν στο πλαίσιο του ΤΑΑ. Για το σκοπό αυτό λαμβάνουν, εφόσον απαιτείται, συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξης όπως ενίσχυση της στελέχωσης, μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε άλλο ικανό φορέα μέσω σύναψης σύμβασης, κ.λπ.

2. Υποβάλλουν στην Υπηρεσία Συντονισμού το ΤΔΕ της Δράσης/Έργου για την ένταξη αυτής/αυτού στο ΤΑΑ.

3. Διασφαλίζουν την πλήρη και έγκαιρη καταχώριση από τον Φορέα υλοποίησης στο ΟΠΣ ΤΑ των αναγκαίων δεδομένων, στοιχείων και πληροφοριών για την παρακολούθηση, αξιολόγηση, δημοσιονομική διαχείριση, επαλήθευση και έλεγχο των Δράσεων και των Έργων.

4. Υποστηρίζουν τους Φορείς υλοποίησης που εποπτεύουν στην αποτύπωση, ιεράρχηση και εξειδίκευση των αναγκών τους στο σύνολο των τομέων πολιτικής του κάθε Υπουργείου και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητάς τους. Ειδικότερα, έχουν την αρμοδιότητα του σχεδιασμού των πολιτικών του Υπουργείου, του προγραμματισμού, της εξειδίκευσης, της προετοιμασίας και, κατά περίπτωση της υλοποίησης Δράσεων/Έργων.

5. Παρακολουθούν τη συνολική πρόοδο των Δράσεων και των Έργων του Υπουργείου, συντονίζουν τους Φορείς υλοποίησης διαφορετικών Έργων των Δράσεων ευθύνης τους και δύνανται να υποστηρίζουν τους εποπτευόμενους από αυτά φορείς κατά την ωρίμανση των Δράσεων/Έργων, σε συνεργασία με την Υπηρεσία Συντονισμού.

6. Ενημερώνουν την Υπηρεσία Συντονισμού για την πρόοδο των Δράσεων και Έργων, την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίησή τους και επιβεβαιώνουν την επίτευξη των Οροσήμων και Στόχων.

7. Διαχειρίζονται οριζόντια τις ενέργειες τεχνικής βοήθειας και υποστήριξης των Δράσεων/Έργων αρμοδιότητάς τους, στο πλαίσιο του ΤΑΑ, όπου απαιτείται.

8. Εποπτεύουν και μεριμνούν για τη διάθεση των απαιτούμενων κατ' έτος πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για κάθε Δράση και Έργο ευθύνης τους.

9. Ορίζουν αρμόδια υπηρεσία ή/και συγκροτούν συλλογικό όργανο συντονισμού (Ομάδα Συντονισμού - Task Force), για την παρακολούθηση, τον συντονισμό και την επιτάχυνση της υλοποίησης των Δράσεων, Έργων ή και ομάδας Έργων της ευθύνης τους, με απόφαση του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού.

Γ. Οι Φορείς υλοποίησης, έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις:

1. Συντάσσουν και υποβάλλουν το ΤΔΕ στο Υπουργείο Ευθύνης, παρέχοντας τα απαραίτητα στοιχεία, όπως αυτά καθορίζονται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

2. Είναι υπεύθυνοι για την αποτελεσματική υλοποίηση των Δράσεων/Έργων και την επίτευξη των Επιχειρησιακών ρυθμίσεων και των Οροσήμων και Στόχων αυτών, σύμφωνα με τους όρους της απόφασης Ένταξης και τις διατάξεις και διαδικασίες του ΣΔΕ.

3. Προβαίνουν, όπου απαιτείται για την υλοποίηση των Δράσεων/Έργων, στην ανάθεση ή/και παρακολούθηση της εκτέλεσης συμβάσεων, σύμφωνα με την εφαρμοστέα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

4. Καταχωρούν στο ΟΠΣ ΤΑ τα δεδομένα τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, αξιολόγηση, δημοσιονομική διαχείριση, επαλήθευση και έλεγχο των Δράσεων/ Έργων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών και κατά περίπτωση, διασφαλίζουν την καταχώριση των ανωτέρω δεδομένων από τον Ανάδοχο και επιβεβαιώνουν την ορθότητα και πληρότητά τους.

5. Είναι υπεύθυνοι για την επιλογή Ανεξάρτητου Ελεγκτή, ο οποίος επιλέγεται σύμφωνα με τον ν. 4412/2016 εφόσον ο Φορέας υλοποίησης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του, άλλως σύμφωνα με τους εφαρμοστέους για τον Φορέα υλοποίησης κανόνες περί ανάθεσης συμβάσεων.

6. Συντάσσουν και υποβάλλουν στην Υπηρεσία Συντονισμού, μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, τα τυποποιημένα έντυπα προγραμματισμού και υλοποίησης που

απαιτούνται για την ορθή διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των Δράσεων/Έργων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

7. Εποπτεύουν κάθε στάδιο της υλοποίησης των Δράσεων/Έργων από τον Ανάδοχο και φέρουν την ευθύνη της πληρωμής του Αναδόχου, σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε σύμβασης.

8. Συντάσσουν και υποβάλλουν στην Υπηρεσία Συντονισμού, μέσω του οικείου Υπουργείου Ευθύνης, τυχόν αίτημα τροποποίησης του ΤΔΕ ή και της απόφασης Ένταξης.

9. Τηρούν ηλεκτρονικό και έγχαρτο φάκελο φυσικού και οικονομικού αντικειμένου για τις Δράσεις/Έργα, σύμφωνα με τα πρότυπα και τις διαδικασίες του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και του Εγχειριδίου διαδικασιών, και παρέχουν απρόσκοπτη πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία αυτού σε κάθε αρμόδιο όργανο, τον οποίο διατηρούν για πέντε (5) έτη μετά την αποπληρωμή της Δράσης ή του Έργου, εκτός εάν προβλέπεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από άλλες ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

10. Παρέχουν αμελλητί τις πληροφορίες που ζητούνται από το Υπουργείο Ευθύνης, την Υπηρεσία Συντονισμού και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για την παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης του Δράσεων/Έργων.

11. Μεριμνούν ώστε να δίδεται επαρκής πληροφόρηση και δημοσιότητα στις Δράσεις/Έργα, σύμφωνα με τον Κανονισμό, τη Χρηματοδοτική Συμφωνία, τη Συμφωνία Χορήγησης Δανείου, και τη Στρατηγική Δημοσιότητας της Υπηρεσίας Συντονισμού και τον Οδηγό Επικοινωνίας του ΕΣΑΑ.

12. Αποστέλλουν όλα τα αναγκαία στοιχεία και διευκολύνουν την πρόσβαση στελεχών ή εξουσιοδοτημένων οργάνων της Υπηρεσίας Συντονισμού, της Ε.Δ.ΕΛ., της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, της OLAF, του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και του Ανεξάρτητου Ελεγκτή στην έδρα τους, στον τόπο υλοποίησης των Δράσεων/Έργων, ή/και στην έδρα του Αναδόχου προκειμένου να πραγματοποιηθούν έλεγχοι ή/και επιθεωρήσεις γραφείου ή/και επιτόπιοι έλεγχοι ή/ και επιτόπιες επισκέψεις και μεριμνούν ώστε τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων του ΤΑΑ να εκχωρούν τα ισοδύναμα δικαιώματα.

Δ. Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.), είναι αρμόδια για τον έλεγχο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τα άρθρα 189 έως και 193 του ν. 4820/2021 (Α' 130). Στο πλαίσιο αυτό η Ε.Δ.ΕΛ.:

1. Καταρτίζει στρατηγική ελέγχου (η «Στρατηγική Ελέγχου»), για όλη την περίοδο εφαρμογής του ΕΣΑΑ, στην οποία παρουσιάζεται και τεκμηριώνεται

ο σχεδιασμός των ελέγχων για την επαλήθευση της αποτελεσματικής λειτουργίας του ΣΔΕ, την επίτευξη των Οροσήμων και Στόχων και τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών των Δράσεων και των Έργων. Ειδικότερα, η Στρατηγική Ελέγχου περιλαμβάνει τις μεθόδους Ανάλυσης Κινδύνου και Δειγματοληψίας για το σχεδιασμό των ελέγχων βάσει προτεραιοτήτων, τη μεθοδολογία ελέγχου που θα χρησιμοποιηθεί και τους ανθρώπινους πόρους που θα διατεθούν για την υλοποίηση των ελέγχων και των ελεγκτικών εργασιών. Η Στρατηγική Ελέγχου δύναται να επικαιροποιείται σε ετήσια βάση με σκοπό την εξειδίκευση του βραχυχρόνιου σχεδιασμού των ελέγχων ή/και την αναθεώρηση της ελεγκτικής προσέγγισης.

2. Διασφαλίζει την υλοποίηση των ελέγχων που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική Ελέγχων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Ελέγχου της Ε.Δ.ΕΛ.

3. Συντάσσει τη σύνοψη των σχετικών ελέγχων που προβλέπεται στην υποπερ. ii της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού και συνοδεύει κάθε Αίτημα Πληρωμής. **4.** Συντάσσει έκθεση αξιολόγησης της συμμόρφωσης των φορέων του ΣΔΕ προς τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Ι της Χρηματοδοτικής Συμφωνίας και της Συμφωνίας Χορήγησης Δανείου.

5. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα οριζόμενα στις παρ. 5, 6 και 7 του άρθρου 11 του ν.4314/2014 (Α' 265).

Ε. Η Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων (ΔΔΕ) που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων:

1. Ενσωματώνει στον προγραμματισμό του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) τις Δράσεις και τα Έργα του ΤΑ και εκδίδει τις αποφάσεις ένταξης τους στο ΠΔΕ (ΣΑΤΑ) προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

2. Διαχειρίζεται τις ετήσιες πιστώσεις των έργων του ΤΑΑ και μεριμνά για την απρόσκοπτη χρηματοδότηση των ΣΑΤΑ ώστε να διενεργούνται οι πληρωμές.

3. Διασφαλίζει την λειτουργία του ΟΠΣ ΠΔΕ μέσω του οποίου υποστηρίζεται μηχανογραφικά το σύνολο των διαδικασιών του ΠΔΕ για τις Δράσεις και τα Έργα του ΤΑΑ και μεριμνά για τη δυνατότητα πρόσβασης στο e-ΠΔΕ όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

4. Συνεργάζεται με την Υπηρεσία Συντονισμού και τα Υπουργεία Ευθύνης για ανταλλαγή/πρόσβαση σε δεδομένα που αφορούν στην ένταξη, στη χρηματοδότηση και στις πληρωμές των έργων ΤΑ.

ΣΤ. Η Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), που υπάγεται στην Εθνική Αρχή Συντονισμού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες ως προς το ΤΑΑ:

1. Σχεδιάζει σε συνεργασία με την Υπηρεσία Συντονισμού, αναπτύσσει και προσαρμόζει το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) στις απαιτήσεις του Ταμείου Ανάκαμψης.

2. Μεριμνά για τη δυνατότητα πρόσβασης των εμπλεκόμενων φορέων στη διαχείριση και τον έλεγχο των Δράσεων και των Έργων στις διαθέσιμες στο ΟΠΣ ΤΑ πληροφορίες για τις Δράσεις και τα Έργα.

3. Επεξεργάζεται και αξιοποιεί τα δεδομένα που καταχωρίζονται στο ΟΠΣ ΤΑ με σκοπό την ικανοποίηση απαιτήσεων των χρηστών και την παροχή στατιστικών δεδομένων.

4. Εκπαιδεύει και υποστηρίζει τους χρήστες σε συνεργασία με την ΕΥΣΤΑ στη λειτουργία του ΟΠΣ ΤΑ.

5. Παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης των εμπλεκόμενων φορέων σε πληροφορίες σχετικά με συνέργειες ή συμπληρωματικότητα των Δράσεων και των Έργων με άλλα έργα που λαμβάνουν χρηματοδότηση από τα άλλα Ταμεία που φιλοξενούνται στο ΟΠΣ ΤΑ.

Ζ. Η Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚεΜΚΕ), ως η καθ' ύλην αρμόδια εθνική αρχή για τον συντονισμό και τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, εξετάζει τα προτεινόμενα σχέδια μέτρων κρατικής ενίσχυσης, ως προς τη συμβατότητά τους με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, εκφράζει εγγράφως γνώμη που προσαρτάται σε κάθε σχέδιο και είναι αρμόδια για την κοινοποίηση των σχεδίων κρατικών ενισχύσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της διαχείρισης του ηλεκτρονικού συστήματος κοινοποιήσεων SANI (State Aid Notification System), σε συνεργασία με τις αποκεντρωμένες μονάδες κρατικών ενισχύσεων (ΑΜΚΕ) των αρμόδιων Υπουργείων Ευθύνης. Επιπλέον, η ΚεΜΚΕ, συνεργάζεται στενά με την Υπηρεσία Συντονισμού και επιβλέπει και παρακολουθεί την πρόοδο της όλων των υποθέσεων κρατικών ενισχύσεων.

Η. Η Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης του άρθρου 16 του π.δ. 98/2020 (Α' 236), ως καθ' ύλην αρμόδια, μεταξύ άλλων, για τον προγραμματισμό των δημόσιων πολιτικών, την παρακολούθηση, τον συντονισμό και την αξιολόγηση της εφαρμογής τους καθώς και τον έλεγχο της συμβατότητας των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων με την κυβερνητική πολιτική και την επιβεβαίωση της επιτυχούς ολοκλήρωσής τους.

Ειδικότερα, επιβεβαιώνει την ικανοποιητική επίτευξη των Οροσήμων νομοθετικής φύσεως ή και Οροσήμων που αφορούν μεταρρυθμίσεις και, πριν την αποστολή εκάστου Αιτήματος Πληρωμής, παρέχει βεβαίωση, ότι τα Ορόσημα νομοθετικής φύσεως ή και τα Ορόσημα που αφορούν μεταρρυθμίσεις και η επίτευξή τους έχει δηλωθεί σε προηγούμενα Αιτήματα Πληρωμής, δεν έχουν ανασχεθεί.

Θ. Οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ) που έχουν συσταθεί σε κάθε Υπουργείο και είναι επιφορτισμένες με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο κατά το στάδιο δημιουργίας των δαπανών, όσο και κατά το στάδιο πληρωμής αυτών, και εκτελούν έναν ολοκληρωμένο και καθολικό έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας των δαπανών και της συνολικής διαδικασίας, συνεργάζονται με την Υπηρεσία Συντονισμού και της παρέχουν έγγραφη βεβαίωση ανά τρίμηνο ότι οι πραγματοποιηθείσες πληρωμές τους στα έργα του ΤΑΑ, υπό την ευθύνη εκάστου Υπουργείου και τα οποία υλοποιούνται από τους φορείς αρμοδιότητας αυτού, καθώς και η χρήση των κονδυλίων σε σχέση με Δράσεις που υποστηρίζονται από τον μηχανισμό, συμμορφώνονται με τους εφαρμοστέους κανόνες και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Ι. Το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΣ), πέραν των αρμοδιοτήτων ελέγχου της διαχείρισης των δημοσίων πόρων που ασκεί δυνάμει του άρθρου 98 του Συντάγματος, ασκεί επιπλέον τις αρμοδιότητες που ειδικότερα ορίζονται στο άρθρο 200 του ν. 4820/2021 (Α' 130), αναφορικά με τα χρηματοδοτούμενα από το ΤΑΑ Έργα και Δράσεις.

ΙΑ. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας που ορίστηκε ως η Ελληνική Υπηρεσία Συντονισμού Καταπολέμησης της Απάτης (AFCOS), σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 82 του ν. 4622/19 και την παρ. 4 του άρθρου 3 του Καν. 883/2013, και αποτελεί το εθνικό σημείο υποδοχής καταγγελιών και για τα χρηματοδοτούμενα από το ΤΑΑ Έργα και Δράσεις.

2. Οι εμπλεκόμενοι φορείς που ασκούν αρμοδιότητες συντονισμού, διαχείρισης ή και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων τηρούν τις αρχές της χρηστής διαχείρισης και διάκρισης των αρμοδιοτήτων τους. Στην περίπτωση όπου οι ίδιες αρχές ασκούν και καθήκοντα Φορέα υλοποίησης, πρέπει να διασφαλίζεται επαρκής διάκριση αρμοδιοτήτων.

3. Το προσωπικό των Φορέων υλοποίησης, των Υπουργείων Ευθύνης, της Υπηρεσίας Συντονισμού και κάθε άλλου φορέα στον οποίο έχουν ανατεθεί αρμοδιότητες συντονισμού, διαχείρισης και απασχολείται σε δραστηριότητες που αφορούν στην ένταξη Δράσεων ή/και Έργων στο ΤΑΑ ή προεγκρίσεων σταδίων εξέλιξης δημοσίων συμβάσεων ή έργων/ δράσεων κρατικών ενισχύσεων, και, παράλληλα, συμμετέχει σε ελέγχους, υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης μη σύγκρουσης συμφερόντων. Οι ανωτέρω φορείς μεριμνούν για την συμμόρφωση του προσωπικού τους με την εν λόγω υποχρέωση και την τήρηση του σχετικού αρχείου, βάσει των προβλεπομένων στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ

Άρθρο 4

Ένταξη Έργων στο ΤΑΑ

1. Για την ένταξη των Έργων στο ΤΑΑ, υποβάλλονται στην Υπηρεσία Συντονισμού προς έγκριση τα ΤΔΕ από τους Φορείς υλοποίησης αυτών, δια μέσου των Υπουργείων Ευθύνης. Κατά την εν λόγω διαδικασία, ελέγχεται από την Υπηρεσία Συντονισμού η συμβατότητα του έργου με την Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, το εγκεκριμένο ΕΣΑΑ, καθώς και τα οριζόμενα στον Κανονισμό. Στην περίπτωση που η Υπηρεσία Συντονισμού διαπιστώνει ελλείψεις, παραλείψεις ή αποκλίσεις από την Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου και το ΕΣΑΑ, ζητά από τον Φορέα υλοποίησης να πραγματοποιήσει τις απαραίτητες αλλαγές και να υποβάλει το ΤΔΕ εκ νέου. Εφόσον το προς ένταξη έργο δεν είναι συμβατό με την Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, το ΕΣΑΑ ή με τα οριζόμενα στον Κανονισμό, δεν δύναται να ενταχθεί στο ΤΑΑ. Σε περίπτωση που η υλοποίηση του έργου έχει εκκινήσει πριν την έκδοση της απόφασης Ένταξης, η Υπηρεσία Συντονισμού εξετάζει πέραν των αναφερόμενων ανωτέρω και τη νομιμότητα της υλοποίησης του έργου εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, μέσω της οποίας υλοποιείται, είναι ανώτερη των ορίων των άρθρων 5 και 235 του ν. 4412/2016 και του άρθρου

1 του ν. 4413/2016, αντίστοιχα. Η διαδικασία αξιολόγησης των ΤΔΕ ορίζεται λεπτομερώς στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης εκδίδεται η απόφαση Ένταξης από τον αρμόδιο για την Υπηρεσία Συντονισμού Υπουργό.

2. Σε περίπτωση που κατά την υλοποίηση ενός Έργου εντοπίζεται από τον Φορέα υλοποίησης, το Υπουργείο Ευθύνης ή την Υπηρεσία Συντονισμού η αναγκαιότητα τροποποίησης στοιχείων αυτού που προσδιορίζονται στην απόφαση Ένταξης και δύνανται να διευκολύνουν την ολοκλήρωσή του και την επίτευξη των αποτελεσμάτων, των Οροσήμων και Στόχων του, ή λόγω μεταβολής άλλων στοιχείων, όπως ενδεικτικά και όχι περιοριστικά αλλαγή στη νομική προσωπικότητα του Φορέα υλοποίησης του Έργου ή/και στον προϋπολογισμό του, ακολουθείται η διαδικασία της παρ. 1 και τροποποιείται αναλόγως η αρχική απόφαση Ένταξης, με την έκδοση νέας απόφασης, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στο Εγχειρίδιο των διαδικασιών.

3. Η απόφαση Ένταξης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

- α) τον τίτλο του έργου,
- β) το ανώτατο ποσό της συνεισφοράς του ΤΑΑ,
- γ) τον προϋπολογισμό και το σχέδιο χρηματοδότησης του Έργου, συμπεριλαμβανομένων των επιλέξιμων δαπανών, καθώς και αναφορά στη χρηματοδότηση από το ΠΔΕ του ΦΠΑ,
- δ) τη λεπτομερή περιγραφή και το χρονοδιάγραμμα του Έργου,
- ε) στοιχεία σχετικά με την ωριμότητα του Έργου, καθώς και τον προγραμματισμό των ενεργειών ωρίμανσης που υπολείπονται μέχρι τη συμβασιοποίηση,
- στ) τα Ορόσημα και τους Στόχους του Έργου ως έχουν συμφωνηθεί στην Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου και στο ΕΣΑΑ, και τον αρμόδιο φορέα που θα βεβαιώνει την ικανοποιητική επίτευξη αυτών,
- ζ) κατά περίπτωση, κάθε σημαντικό καθήκον ή/και αρμοδιότητα που ο Φορέας υλοποίησης προτίθεται να αναθέσει σε τρίτα μέρη,
- η) τους όρους για την εφαρμογή της απόφασης Ένταξης, συμπεριλαμβανομένων των όρων σχετικά με τις τυχόν υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, τις τροποποιήσεις της απόφασης και την ανάκληση αυτής,
- θ) τους επιχειρησιακούς στόχους του Έργου, συμπεριλαμβανομένων των ποσοτικών στόχων και των δεικτών,

- ι) την υποχρέωση του Φορέα υλοποίησης να συλλέγει, σε εύθετο χρόνο, τα απαιτούμενα δεδομένα για τους κοινούς και τυχόν ειδικούς δείκτες που ορίζονται από τον Κανονισμό και κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτού, και να διαβιβάζει τα δεδομένα αυτά, στην Υπηρεσία Συντονισμού τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο ή εντός των προθεσμιών που αυτή θέτει,
- ια) τις υποχρεώσεις του Φορέα υλοποίησης που θα πρέπει να τηρεί καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου, προκειμένου αυτό να διατηρήσει το δικαίωμα επιλεξιμότητάς του στο πλαίσιο του ΤΑΑ, όπως:

i. την τήρηση της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας,

ii. την τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για το Έργο, στην οποία θα καταχωρούνται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνει ο Φορέας υλοποίησης στο ΟΠΣ ΤΑ,

iii. την τήρηση των όρων που διασφαλίζουν τη διαδρομή ελέγχου,

iv. την τήρηση των κανόνων δημοσιότητας,

v. την τήρηση των διατάξεων που αφορούν στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

vi. την αποδοχή των ελέγχων που διενεργούνται από τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά όργανα ελέγχου στον Φορέα υλοποίησης, για τη δράση και τη διευκόλυνση του έργου τους.

4. Οι Αποφάσεις Ένταξης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Συντονισμού και στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ». Με όμοια απόφαση με της παρ. 2, δύναται να τροποποιείται ή και να ανακαλείται η απόφαση ένταξης ενός έργου.

5. Σε περίπτωση που κατά την υλοποίησή του η Δράση ή το Έργο αποκλίνει από τους όρους της απόφασης Ένταξης ή παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις στην επίτευξη των συμφωνημένων και εγκεκριμένων Οροσήμων/Στόχων, η Υπηρεσία Συντονισμού δύναται να καθορίζει διορθωτικά μέτρα και να τάσσει περίοδο συμμόρφωσης του Φορέα Υλοποίησης, ενώ αν οι ανωτέρω αποκλίσεις κριθούν αδικαιολόγητες ή ο Φορέας υλοποίησης δεν υλοποιήσει τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα εντός της ταχθείσας περιόδου συμμόρφωσης, η απόφαση Ένταξης δύναται να ανακληθεί. Με την ανάκληση της απόφασης Ένταξης, το Έργο διαγράφεται αυτοδίκαια από τη Συλλογική απόφαση Ταμείου Ανάκαμψης (ΣΑΤΑ) του ΠΔΕ.

Με την ανάκληση της απόφασης Ένταξης, το Έργο ολοκληρώνεται αυτοδίκαια στη Συλλογική απόφαση Ταμείου Ανάκαμψης (ΣΑΤΑ) του ΠΔΕ με προϋπολογισμό ίσο με το ύψος των πληρωμών του. Στην ίδια απόφαση ρυθμίζεται ο τρόπος χρηματοδότησης τυχών ανειλημμένων υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

Άρθρο 5

Υλοποίηση και παρακολούθηση

1. Για την παρακολούθηση των ενεργειών ωρίμανσης των Δράσεων και των Έργων που βρίσκονται σε στάδιο πριν τη σύναψη της σύμβασης (ή την έκδοση της εγκριτικής απόφασης, για τις ενισχύσεις) ή την απόφαση υλοποίησης με ίδια μέσα, έως τη συμβασιοποίηση, ο Φορέας υλοποίησης υποβάλλει μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, διαμέσου του Υπουργείου Ευθύνης, Δελτίο Ωρίμανσης προς την Υπηρεσία Συντονισμού, στο οποίο περιλαμβάνονται στοιχεία που αφορούν σε ενέργειες που έχουν ήδη υλοποιηθεί και ενημέρωση για τις ενέργειες που υπολείπονται, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα αναλυτικώς στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών. Η υποβολή Δελτίου Ωρίμανσης γίνεται τακτικά μια φορά το μήνα, καθώς και κάθε φορά που μία ενέργεια αλλάζει στάδιο ή όταν μια ενέργεια δεν επιτυγχάνεται εντός της προβλεπόμενης χρονικής προθεσμίας, προκειμένου να δηλωθεί η νέα εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσής της, ή και όταν προκύπτει πρόβλημα ή εμπλοκή στην υλοποίησή της.

2. Ο Φορέας υλοποίησης υποβάλλει στην Υπηρεσία Συντονισμού το σχέδιο της διακήρυξης και των τευχών του διαγωνισμού, εν γένει, για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, όπως ορίζονται στον ν. 4412/2016 (Α' 147) και έχουν εκτιμώμενη αξία ανώτερη από τα όρια των άρθρων 5 και 235 του ίδιου νόμου, ή μέσω συμβάσεων παραχώρησης, όπως ορίζονται στον ν. 4413/2016 (Α' 148) και έχουν εκτιμώμενη αξία ανώτερη από τα όρια του άρθρου 1 του ίδιου νόμου ή μέσω συμβάσεων σύμπραξης, όπως ορίζονται στον ν. 3389/2005 (Α' 232), της παρ. 2, καθώς επίσης και το σχέδιο της προκήρυξης καθεστώτος ενισχύσεων ή της πράξης χορήγησης μεμονωμένης κρατικής ενίσχυσης. Η Υπηρεσία Συντονισμού εξετάζει τα παραπάνω, σύμφωνα με τα αναλυτικά οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, ιδίως ως προς τη συμβατότητα του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, του χρονοδιαγράμματος και των

Οροσήμων και Στόχων της Δράσης ή του Έργου με το ΕΣΑΑ και την απόφαση Ένταξης, καθώς και ως προς τη συμφωνία των σχεδίων με το ισχύον εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και εκδίδει τη σύμφωνη γνώμη της για την έκδοση των οικείων πράξεων. Για την εκτέλεση των ανωτέρω η Υπηρεσία Συντονισμού δύναται να επικουρείται στο έργο της από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

3. Ως προς τις Δράσεις/Έργα κρατικών ενισχύσεων, η γνώμη της Υπηρεσίας Συντονισμού εκδίδεται κατόπιν θετικής γνωμοδότησης της ΚεΜΚΕ σύμφωνα με τον ν. 4152/ 2013 (Α' 107). Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων κατά την εξέταση των σχεδίων σύμφωνα με την παρούσα, η Υπηρεσία Συντονισμού, δύναται να υποδεικνύει τροποποιήσεις ή/και προσθήκες που πρέπει να πραγματοποιηθούν προκειμένου να εκδοθεί η θετική γνώμη της.

4. Η εξέταση που διενεργεί η Υπηρεσία Συντονισμού δεν υποκαθιστά την ελεγκτική αρμοδιότητα άλλων οργάνων. Σε περίπτωση που η εξεταζόμενη σύμβαση της παρ. 2 ελέγχεται από άλλο κατά νόμο αρμόδιο εθνικό ή ενωσιακό όργανο, όπως το Ελεγκτικό Συνέδριο, την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων ή την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η Υπηρεσία Συντονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων του εν λόγω οργάνου, δεν επαναλαμβάνει τον διενεργηθέντα έλεγχο νομιμότητας και μέχρι την έκταση του ελέγχου αυτού. Δύναται ωστόσο να υπεισέρχεται σε έλεγχο στοιχείων που δεν εξετάστηκαν κατά την έκδοση των ελεγκτικών αποφάσεων των οργάνων αυτών, εάν κριθεί απαραίτητο, και ιδίως ως προς τις απαιτήσεις του νομοθετικού, θεσμικού και διαχειριστικού πλαισίου που διέπει τις χρηματοδοτούμενες Δράσεις και Έργα του ΤΑΑ. Η εξέταση επίσης δεν υπεισέρχεται στις ουσιαστικές ή τεχνικές κρίσεις που εξέφεραν τα όργανα της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα στο πλαίσιο της διαδικασίας που εξετάζεται, ωστόσο θα πρέπει αυτές να φέρουν επαρκή αιτιολόγηση.

5. Ο Φορέας υλοποίησης υποβάλλει μέσω του ΟΠΣ ΤΑ στην Υπηρεσία Συντονισμού τα στοιχεία του διαγωνισμού ή της προκήρυξης καθεστώτος ενισχύσεων, τα στοιχεία για την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας ή της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων παροχής ενισχύσεων, καθώς και στοιχεία για τυχόν εμπλοκές και καθυστερήσεις της διαδικασίας.

6. Σε Έργα που υλοποιούνται μέσω της ανάθεσης συμβάσεων της παρ. 2, πριν την υπογραφή της σύμβασης, ο Φορέας υλοποίησης υποβάλλει στην Υπηρεσία Συντονισμού μέσω του ΟΠΣ το σχέδιο της σύμβασης, συνοδευόμενο με τα απαραίτητα έγγραφα. Η Υπηρεσία Συντονισμού εξετάζει, σύμφωνα με τα αναλυτικά οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, τη συμφωνία της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου της σύμβασης με το ισχύον εθνικό και

ενωσιακό δίκαιο, καθώς και τη συμβατότητα του σχεδίου της σύμβασης με το ΕΣΑΑ, την απόφαση Ένταξης και τη διακήρυξη, και εκδίδει τη σύμφωνη γνώμη της για την υπογραφή της σύμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του παρόντος άρθρου. Για την εκτέλεση των ανωτέρω η Υπηρεσία Συντονισμού δύναται να επικουρείται στο έργο της από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

7. Ο Φορέας υλοποίησης δύναται να αιτηθεί την τροποποίηση της σύμβασης έπειτα από σχετικό αίτημα, συνοδευόμενο από επαρκή αιτιολόγηση της αναγκαιότητάς της, το οποίο υποβάλλεται στην Υπηρεσία Συντονισμού μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών. Η Υπηρεσία Συντονισμού εξετάζει το αίτημα τροποποίησης και εκδίδει σύμφωνη γνώμη για την τροποποίηση, σύμφωνα με την παρ. 6.

8. Η εξέταση που διενεργεί η Υπηρεσία Συντονισμού σύμφωνα με τις παρ. 2, 3, 4, 6 και 7 λαμβάνει χώρα για κάθε Έργο που υλοποιείται μέσω δημόσιας σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των κατώτατων ορίων των άρθρων 5 και 235 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 1 του ν. 4413/2016, αντίστοιχα, ή σύμβασης σύμπραξης.

9. Μετά την υπογραφή της σύμβασης (ή την έκδοση εγκριτικής απόφασης στην περίπτωση των ενισχύσεων), ο Φορέας υλοποίησης καταχωρίζει αμελλητί στο ΟΠΣ ΤΑ τα στοιχεία της σύμβασης ή της εγκριτικής απόφασης, κατά περίπτωση, συνοδευόμενα από αντίγραφα της υπογραφείσας σύμβασης και όλων των συνοδευτικών εγγράφων.

10. Ο Ανάδοχος σύμβασης μέσω της οποίας υλοποιείται Δράση ή Έργο υποχρεούται να ενημερώνει ανά μήνα το ΟΠΣ ΤΑ για την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του Έργου, με βάση τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Η υποχρέωση της παρούσας περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης από τους Φορείς υλοποίησης.

11. Ο Φορέας υλοποίησης: α) βεβαιώνει την ορθότητα και πληρότητα των δεδομένων, στοιχείων και πληροφοριών που καταχωρούνται στο ΟΠΣ ΤΑ από τον Ανάδοχο, σύμφωνα με την παρ. 10, και καταχωρεί την πρόοδο του οικονομικού αντικειμένου σε επίπεδο δαπανών και τιμολογίων β) παρακολουθεί την πρόοδο υλοποίησης των Έργων και στην περίπτωση που εκτιμήσει κίνδυνο πιθανών καθυστερήσεων λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή αυτών και ενημερώνει το ΟΠΣ ΤΑ.

12. Στις περιπτώσεις έργων που δεν υλοποιούνται μέσω συμβάσεων, ο Φορέας υλοποίησης καταχωρεί την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των Έργων, συμπεριλαμβανομένων των προβλεπόμενων στοιχείων σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. δ), παρ. 2,

Άρθρο 22 του Κανονισμού, με βάση τα ειδικότερα οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

13. Ο Φορέας υλοποίησης δηλώνει αμελλητί στο ΟΠΣ ΤΑ την επίτευξη των Επιχειρησιακών ρυθμίσεων και των Οροσήμων/Στόχων του Έργου, υποβάλλοντας την απαραίτητη τεκμηρίωση. Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής αναρτά σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 7 το πόρισμα του, συνοδευόμενο από τη συμπληρωμένη λίστα ελέγχου. Το Υπουργείο Ευθύνης βεβαιώνει την πληρότητα και ορθότητα των ανωτέρω στοιχείων μέσω του ΟΠΣ ΤΑ. Σε περίπτωση ευρημάτων με δημοσιονομική επίπτωση, το Υπουργείο μεριμνά για τη λήψη των απόψεων του ελεγχόμενου φορέα, εξετάζει αυτές και ακολούθως επικυρώνει ή μη την ικανοποιητική επίτευξη του οροσήμου/στόχου, αναρτώντας στο ΟΠΣ ΤΑ και τη διαδικασία εξέτασης αντιρρήσεων που πραγματοποίησε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 7 της παρούσας.

14. Ειδικά για τις περιπτώσεις Οροσήμων νομοθετικής φύσεως ή και Οροσήμων που αφορούν μεταρρυθμίσεις, η επίτευξη αυτών δηλώνεται στο ΟΠΣ ΤΑ από το Υπουργείο Ευθύνης, με την απαραίτητη τεκμηρίωση, και επιβεβαιώνεται από τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

15. Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των Δράσεων/Έργων, η Υπηρεσία Συντονισμού συντάσσει πρότυπα και διαδικασίες που διασφαλίζουν την ορθή και αξιόπιστη λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, τα οποία περιλαμβάνονται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

Άρθρο 6

Δημοσιότητα

1. Σε κάθε μέτρο δημοσιότητας σχετικά με τις Δράσεις και τα Έργα, συμπεριλαμβανομένων διασκέψεων, σεμιναρίων ή οποιασδήποτε άλλης πληροφορίας ή προωθητικού υλικού (όπως φυλλάδια, αφίσες, παρουσιάσεις κ.λπ.), θα πρέπει να αναφέρεται ευκρινώς ότι η Δράση ή το Έργο λαμβάνει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την ένδειξη «χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση - NextGeneration EU» και να τίθεται το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Όπου τυγχάνει εφαρμογής, κάθε σχετική ανακοίνωση ή δημοσίευση αναφέρει ότι εκφράζει την άποψη και γνώμη του συντάκτη αυτής και δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν ευθύνονται για οποιαδήποτε πιθανή χρήση της πληροφορίας αυτής.

3. Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, σύμφωνα με την παρούσα στην υλοποίηση, παρακολούθηση, εκτέλεση και λειτουργία Δράσεων και Έργων υποχρεούνται να εφαρμόζουν και να συμμορφώνονται με τη Στρατηγική Δημοσιότητας και τον Οδηγό Επικοινωνίας που καταρτίζεται και δημοσιεύεται από την Υπηρεσία Συντονισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΡΓΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ

Άρθρο 7

Έλεγχοι

1. Οι έλεγχοι των Δράσεων και των Έργων αποσκοπούν στη βεβαίωση α) της ορθής εκτέλεσης αυτών, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, β) της ικανοποιητικής επίτευξης των εγκεκριμένων Οροσήμων και Στόχων γ) της αποφυγής της απάτης και της διαφθοράς, δ) της μη σύγκρουσης συμφερόντων και ε) της μη διπλής χρηματοδότησης των Δράσεων και των Έργων.

2. Για την επιβεβαίωση της επίτευξης κάθε Οροσήμου και Στόχου που συνδέεται με Αίτημα Πληρωμής, καθώς και της ολοκλήρωσης του Έργου, εξαιρουμένων αυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 14 του άρθρου 5 της παρούσας, ορίζεται, κατόπιν ανάθεσης σχετικής σύμβασης από τους Φορείς υλοποίησης, Ανεξάρτητος Ελεγκτής, ο οποίος διενεργεί διοικητικούς ή και επιτόπιους ελέγχους στο Έργο. Στο πλαίσιο αυτό ελέγχει και βεβαιώνει εγγράφως την επίτευξη κάθε Οροσήμου και Στόχου που συνδέεται με Αίτημα Πληρωμής, καθώς και τη μη ανάσχεση ήδη επιτευχθέντων Οροσήμων και Στόχων του ελεγχόμενου έργου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, την ολοκλήρωση του Έργου και την τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και του εφαρμοστέου εθνικού και ενωσιακού δικαίου και ιδίως των κανόνων σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της Διπλής Χρηματοδότησης κατά την υλοποίηση του Έργου και τη διαχείριση των κονδυλίων, καθώς και τη συμμόρφωση των Δράσεων και Έργων με την αρχή της Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους, όπου απαιτείται, βάσει του Κανονισμού. Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής συντάσσει και υποβάλλει, μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, επαρκώς

τεκμηριωμένη Έκθεση Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων, συνοδευόμενη από Λίστα Ελέγχου, στην Υπηρεσία Συντονισμού, στον Φορέα υλοποίησης και στο Υπουργείο Ευθύνης, όπου με εύλογη βεβαιότητα διαπιστώνει και βεβαιώνει τα αναφερόμενα στην παρούσα ή/και τυχόν αδυναμίες που εντοπίζονται ή/και δημοσιονομικές διορθώσεις/ανακτήσεις που πρέπει να επιβληθούν από την Υπηρεσία Συντονισμού, όπου απαιτείται, σύμφωνα με τα αναλυτικώς προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών. Για την υλοποίηση του έργου του ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής συνεργάζεται με άλλης επαγγελματικής ειδικότητας πρόσωπα, όπου απαιτείται, όπως νομικούς και μηχανικούς, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εκάστου ελεγχόμενου Έργου ή/και των Οροσήμων/Στόχων προς επιβεβαίωση, τα οποία καταρτίζουν και υποβάλλουν στον Ανεξάρτητο Ελεγκτή για συνυποβολή τα σχετικά τους πορίσματα, που συνοδεύουν την Έκθεση Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων. Τα ανωτέρω πρόσωπα, πρέπει να διαθέτουν την απαραίτητη εκπαίδευση, υποδομή, εμπειρία, επαγγελματισμό και τεχνογνωσία για τη διεξαγωγή του ανεξάρτητου ελέγχου και επιδεικνύουν την προσήκουσα επιμέλεια κατά τη διενέργειά του. Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής υποχρεούται μαζί με την Έκθεση Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων να υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75) σχετικά με την ανεξαρτησία του προς το φορέα για τον οποίο διενήργησε τον έλεγχο, όπως το περιεχόμενο αυτής εξειδικεύεται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών. Η υπεύθυνη δήλωση του ανωτέρω εδαφίου υποβάλλεται από τον Ανεξάρτητο Ελεγκτή και για κάθε συνεργαζόμενο με αυτόν πρόσωπο, σύμφωνα με την παρούσα. Η υποχρέωση υποβολής υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με τα ανωτέρω εδάφια ορίζεται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης του Ανεξάρτητου Ελεγκτή με τον Φορέα υλοποίησης.

Ειδικότερα,

- α) Στην περίπτωση που κατά τον έλεγχο του Ανεξάρτητου Ελεγκτή διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στην Έκθεση Ελέγχου με κατάλληλη τεκμηρίωση και υποβάλλεται αρμοδίως σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα.
- β) Εφόσον από τον έλεγχο του Ανεξάρτητου Ελεγκτή εντοπίζονται ευρήματα με δημοσιονομική επίπτωση, το Υπουργείο Ευθύνης στο πλαίσιο του ελέγχου πληρότητας που πραγματοποιεί, μεριμνά για τη λήψη των απόψεων του ελεγχόμενου φορέα, εξετάζει αυτές και ακολούθως επικυρώνει ή μη, την ικανοποιητική επίτευξη του οροσήμου/στόχου, αποστέλλοντας/αναρτώντας στο ΟΠΣ ΤΑ και τη διαδικασία εξέτασης αντιρρήσεων που πραγματοποίησε. Ο ελεγχόμενος φορέας και οι άλλοι φορείς στους οποίους έχει κοινοποιηθεί η Έκθεση

Ελέγχου από το Υπουργείο έχουν δικαίωμα να υποβάλουν εγγράφως αντιρρήσεις ή/ και παρατηρήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ημέρα επίδοσης της έκθεσης ελέγχου. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η έκθεση ελέγχου με τις τυχόν αντιρρήσεις ή/και παρατηρήσεις των ανωτέρω φορέων και η σχετική εισήγηση του Υπουργείου γνωστοποιείται στην ΕΥΣΤΑ και στους αποδέκτες που εξαρχής έλαβαν γνώση αυτής.

- γ) Για την επίτευξη του ανωτέρω και στην περίπτωση που το Υπουργείο δεν δύναται διοικητικά να εξετάσει τις αντιρρήσεις του ελεγχόμενου φορέα, προβαίνει σε κάθε απαιτούμενη ενέργεια προς την επιτυχή ολοκλήρωση.
- δ) Σε περίπτωση επιβολής Δημοσιονομικής διόρθωσης ή/και Ανάκτησης από έλεγχο του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, εφαρμόζεται η απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου τρίτου του ν. 4822/2021 (Α' 135).

3. Η Ε.Δ.ΕΛ., επί τη βάσει Στρατηγικής Ελέγχου, διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους επίτευξης των Οροσήμων και Στόχων που συνδέονται με Αιτήματα Πληρωμής, των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των φορέων υλοποίησης, καθώς και νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών, εστιάζοντας στην τήρηση των κανόνων σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της Διπλής Χρηματοδότησης. Για τα έργα του δείγματός της βεβαιώνεται και η μη ανάσχεση των ήδη επιτευχθέντων Οροσήμων και Στόχων προηγούμενου Αιτήματος Πληρωμής.

Ειδικότερα,

- α) Οι έλεγχοι διενεργούνται βάσει προγραμματισμού, που εγκρίνεται από την Ε.Δ.ΕΛ. και πραγματοποιούνται επιτοπίως ή/και στην έδρα της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, βάσει δικαιολογητικών, εγγράφων και στοιχείων που τηρούνται από τους ελεγχόμενους φορείς σε συστήματα ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων ή σε έντυπη μορφή και τα οποία απαιτούνται για την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου.
- β) Οι έλεγχοι διενεργούνται από ελεγκτικές ομάδες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. α) της παρ. 2 και στις περ. α), β), δ) και ε) της παρ. 6 του άρθρου 12 του ν. 4314/2014 (Α' 265) ή από εξωτερικούς συνεργάτες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 191 του ν. 4820/2021 (Α' 130).

- γ) Για τους συμμετέχοντες στις ελεγκτικές ομάδες και τους εξωτερικούς συνεργάτες διασφαλίζεται η λειτουργική ανεξαρτησία τους από την Υπηρεσία Συντονισμού, τα Υπουργεία Ευθύνης, τους Φορείς Υλοποίησης, καθώς και κάθε άλλο εμπλεκόμενο στην υλοποίηση του Έργου/ της Δράσης φορέα.
- δ) Οι έλεγχοι διενεργούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Ελέγχου της Ε.Δ.ΕΛ.. Μετά το πέρας του ελέγχου, οι ελεγκτικές ομάδες συντάσσουν έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου, η οποία περιλαμβάνει και τυχόν συστάσεις για τη λήψη αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, και την υποβάλλουν στην αρμόδια Διεύθυνση Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η ανωτέρω Διεύθυνση την υπογράφει αρμοδίως και την κοινοποιεί στους ελεγχόμενους φορείς και στην Υπηρεσία Συντονισμού. Οι ανωτέρω φορείς έχουν δικαίωμα να υποβάλουν εγγράφως αντιρρήσεις ή/ και παρατηρήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ημέρα επίδοσης της έκθεσης ελέγχου. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, οι εκθέσεις προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου με τις τυχόν αντιρρήσεις ή/και παρατηρήσεις των ανωτέρω φορέων και τη σχετική εισήγηση της Διεύθυνσης Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εξετάζονται από την Ε.Δ.ΕΛ., η οποία εγκρίνει και οριστικοποιεί τα αποτελέσματα των ελέγχων. Στη συνεδρίαση της Ε.Δ.ΕΛ. δύναται να παρευρίσκονται, μετά από πρόσκλησή της, οι φορείς που υπέβαλαν αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις, για την υποστήριξη των θέσεών τους. Τα οριστικά αποτελέσματα των ελέγχων της Ε.Δ.ΕΛ. κοινοποιούνται σε όλους τους ανωτέρω φορείς, στην ΕΑΔ καθώς και σε οποιονδήποτε άλλο φορέα κρίνεται από την Ε.Δ.ΕΛ. αναγκαίο.
- ε) Σε περίπτωση επιβολής Δημοσιονομικής διόρθωσης ή/και Ανάκτησης από έλεγχο της Ε.Δ.ΕΛ., εφαρμόζεται η απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου τρίτου του ν. 4822/2021 (Α' 135). Η αρμοδιότητα για την έκδοση των αποφάσεων Δημοσιονομικής διόρθωσης και Ανάκτησης ανήκει στην Ε.Δ.ΕΛ., εφαρμοζόμενης της παρ. 8 του άρθρου 15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999).
- στ) Η Ε.Δ.ΕΛ., σε συνέχεια αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων της και ύστερα από εισήγηση της Διεύθυνσης Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μπορεί να απευθύνει συστάσεις για τη λήψη οριζόντιων διορθωτικών μέτρων στην Υπηρεσία Συντονισμού ή στους ελεγχόμενους φορείς. Οι σχετικές συστάσεις της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου κοινοποιούνται στους

εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και στην Υπηρεσία Συντονισμού, με έγγραφο της Διεύθυνσης Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Οι εν λόγω φορείς έχουν δικαίωμα να υποβάλουν στην Ε.Δ.ΕΛ., εγγράφως, αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου σε αυτούς. Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η Ε.Δ.ΕΛ προβαίνει στην έκδοση σχετικής απόφασης οριστικοποίησης των οριζόντιων διορθωτικών μέτρων, η οποία λαμβάνεται υπόψη για τη σύνταξη της σύνοψης ελέγχων της υποπερ. ii) της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού.

- ζ) Για τους ελέγχους της Ε.Δ.ΕΛ. σε Δράσεις/Έργα του ΕΣΑΑ, εφαρμόζεται το άρθρο 193 του ν. 4820/2021 (Α'130).
- η) Αναφορικά με την ποινική και αστική ευθύνη για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του προσωπικού των οργανικών μονάδων της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, των ελεγκτών του Μητρώου Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της Ε.Δ.ΕΛ., των ελεγκτών του Μητρώου Εμπειρογνομόνων, καθώς και των Μελών της Ε.Δ.ΕΛ., καθώς και για την παροχή νομικής υποστήριξης, ισχύουν τα οριζόμενα στις παρ. 13 και 14 του άρθρου 12 του ν. 4314/2014 (Α' 265).

4. Η Υπηρεσία Συντονισμού δύναται να διενεργεί διοικητικές ή και επιτόπιες επαληθεύσεις, ή και να τις αναθέτει σε ανεξάρτητο ελεγκτή, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για τον συντονισμό της παρακολούθησης των Δράσεων και των Έργων και της διασφάλισης της ορθότητας των στοιχείων του Αιτήματος Πληρωμής ή σε περίπτωση ανάγκης διερεύνησης υπόνοιας απάτης, διαφθοράς ή σύγκρουσης συμφερόντων.

Ειδικότερα,

- α) Στην περίπτωση που διαπιστώνεται παρατυπία στο πλαίσιο των εν λόγω ελέγχων, αυτή αναφέρεται στην Έκθεση Ελέγχου της ΕΥΣΤΑ με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση.
- β) Η Έκθεση Ελέγχου, στην οποία προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση ή και ανάκτηση, επιδίδεται στον ελεγχόμενο φορέα, με επιμέλεια της ΕΥΣΤΑ.
- γ) Ο ελεγχόμενος φορέας έχει δικαίωμα να υποβάλει εγγράφως αντιρρήσεις ή/ και παρατηρήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών

από την ημέρα επίδοσης της έκθεσης ελέγχου. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, οι εκθέσεις αποτελεσμάτων ελέγχου με τις τυχόν αντιρρήσεις ή/και παρατηρήσεις κατά τα ανωτέρω και τη σχετική εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης που επέσπευσε τον έλεγχο εγκρίνεται από το Διοικητή της ΕΥΣΤΑ και τα αποτελέσματα των ελέγχων καθίστανται οριστικά.

- δ) Τα οριστικά αποτελέσματα των ελέγχων της ΕΥΣΤΑ κοινοποιούνται σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, στην ΕΑΔ καθώς και σε οποιονδήποτε άλλο φορέα κρίνεται από την ΕΥΣΤΑ αναγκαίο, και καταχωρίζονται στο ΟΠΣ ΤΑ.
- ε) Σε περίπτωση επιβολής Δημοσιονομικής διόρθωσης ή/και Ανάκτησης από έλεγχο της ΕΥΣΤΑ, εφαρμόζεται η απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου τρίτου του ν. 4822/2021 (Α' 135).
- στ) Η ΕΥΣΤΑ, στο πλαίσιο του εποπτικού της ρόλου και σε συνέχεια αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων των Ανεξάρτητων Ελεγκτών ή και των ελέγχων που η ίδια εκτελεί, μπορεί να απευθύνει οριζόντια διορθωτικά μέτρα στους ελεγχόμενους φορείς. Τα εν λόγω διορθωτικά μέτρα κοινοποιούνται στους εμπλεκόμενους φορείς, οι οποίοι έχουν δικαίωμα να υποβάλουν στην ΕΥΣΤΑ, εγγράφως, αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου σε αυτούς. Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η ΕΥΣΤΑ προβαίνει στην έκδοση σχετικής απόφασης οριστικοποίησης των οριζόντιων διορθωτικών μέτρων και εφόσον απαιτείται εισηγείται αρμοδίως την έκδοση απόφασης Οριζόντιας Δημοσιονομικής Διόρθωσης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου τρίτου του ν. 4822/2021 (Α' 135).

5. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή οι εκπρόσωποί της, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχουν την αρμοδιότητα ελέγχου της ορθής χρήσης της ενωσιακής χρηματοδοτικής συνδρομής, και δύναται να προβαίνουν σε διοικητικές έρευνες και επιτόπιους ελέγχους επί των δράσεων κάθε Τελικού Αποδέκτη, Φορέα υλοποίησης, εργολάβου και υπεργολάβου που λαμβάνει χρηματοδότηση από την Ε.Ε. δυνάμει του Κανονισμού.

Ειδικότερα,

- α) Στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται παρατυπίες στο πλαίσιο των ανωτέρω ελέγχων, τα σχετικά πορίσματα αποστέλλονται στους αρμόδιους φορείς για την υποβολή αντιρρήσεων, σύμφωνα με τις διαδικασίες και προθεσμίες που καθορίζονται από την ελεγκτική αρχή/όργανο.
- β) Ο Φορέας Υλοποίησης και οι άλλοι φορείς στους οποίους έχουν κοινοποιηθεί τα πορίσματα ελέγχων, έχουν δικαίωμα να υποβάλουν, αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις, σύμφωνα με τις διαδικασίες και προθεσμίες που καθορίζονται από την ελεγκτική αρχή/ όργανο. Σε περίπτωση πορίσματος ελέγχου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη διατύπωση θέσεων των Ελληνικών Αρχών στην απάντηση συντονίζει η Υπηρεσία Συντονισμού. Η ελεγκτική αρχή/ όργανο έχει την ευθύνη οριστικοποίησης των πορισμάτων.
- γ) Εφόσον από το οριστικό πόρισμα ελέγχου προκύπτουν συστάσεις προς τον ελεγχόμενο φορέα, η Υπηρεσία Συντονισμού παρακολουθεί τη συμμόρφωση προς αυτές. Στην περίπτωση που εντοπίζεται παρατυπία με δημοσιονομική επίπτωση, οπότε και απαιτείται η επιβολή Δημοσιονομικής διόρθωσης ή/και Ανάκτησης, εφαρμόζεται η απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου τρίτου του ν. 4822/2021 (Α' 135) και τα στοιχεία καταχωρίζονται στο ΟΠΣ ΤΑ, με επιμέλεια της ΕΥΣΤΑ.

6. Οι εμπλεκόμενοι φορείς στην διαχείριση, υλοποίηση και παρακολούθηση των Δράσεων και Έργων του ΤΑΑ έχουν υποχρέωση διατήρησης όλων των πρωτότυπων εγγράφων και ιδίως των λογιστικών και φορολογικών αρχείων για χρονική περίοδο πέντε (5) ετών μετά την ολοκλήρωση του Έργου, εκτός εάν προβλέπεται μεγαλύτερο διάστημα από άλλες ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, και να παρέχουν δικαίωμα πρόσβασης σε όλα τα όργανα ελέγχου. Σε περίπτωση που είναι σε εξέλιξη έλεγχοι, προσφυγές, δικαστικές διαδικασίες, διεκδίκηση απαιτήσεων σχετικά με την επιχορήγηση ή διαπιστωθούν συστηματικά ή επαναλαμβανόμενα σφάλματα, Παρατυπίες, απάτη ή αθέτηση υποχρεώσεων, τα έγγραφα και αρχεία πρέπει να διατηρούνται μέχρι να ολοκληρωθούν οι εν λόγω έλεγχοι, προσφυγές, δικαστικές διαδικασίες ή διεκδίκηση απαιτήσεων. Εάν οι διοικητικές ή οι επιτόπιες επαληθεύσεις διενεργούνται δειγματοληπτικά, τηρούνται αρχεία που περιγράφουν και τεκμηριώνουν τη δειγματοληπτική μέθοδο και καθορίζουν τις δράσεις ή τις συναλλαγές που επιλέγονται προς επαλήθευση.

7. Η Υπηρεσία Συντονισμού παρακολουθεί τη ικανοποιητική συμμόρφωση των φορέων επί του συνόλου των συστάσεων και των μέτρων συμμόρφωσης που

προτείνονται από όλα τα όργανα ελέγχου με βάση τα οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

Άρθρο 8

Μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης

της απάτης στις Δράσεις του ΤΑΑ

- 1.** Η Υπηρεσία Συντονισμού είναι υπεύθυνη για τη διαμόρφωση Στρατηγικής κατά της Απάτης στις Δράσεις του ΤΑΑ. Η Στρατηγική έχει ως βασικούς άξονες την πρόληψη, την ανίχνευση και την αποτελεσματική απόκριση, θέτει στόχους και εξειδικεύεται με περαιτέρω ενέργειες, όπου απαιτείται.
- 2.** Κύριοι στόχοι της ανωτέρω Στρατηγικής είναι: α) η ενίσχυση ηθικής κουλτούρας, β) η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων Εθνικών Αρχών, γ) η αποτελεσματική συνεργασία με τους αρμόδιους εξωτερικούς φορείς, δ) η ενίσχυση της διαφάνειας και ε) η ενίσχυση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΤΑΑ. Προς τον ανωτέρω σκοπό, το Εγχειρίδιο Διαδικασιών εξειδικεύει τις ενέργειες αξιολόγησης κινδύνων απάτης και εξέτασης κινδύνων απάτης που πιθανώς εντοπίζονται σε όλα τα στάδια τα στάδια του ΣΔΕ.
- 3.** Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Στρατηγικής καθορίζονται μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης της απάτης στις διαδικασίες του ΣΔΕ των Δράσεων του ΤΑΑ, η εφαρμογή των οποίων είναι υποχρεωτική για όλους τους φορείς που εμπλέκονται σε αυτό.
- 4.** Η Υπηρεσία Συντονισμού συγκροτεί Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης, έργο της οποίας είναι η αξιολόγηση των κινδύνων απάτης, η πρόταση τυχόν διορθωτικών μέτρων και η αναφορά των αποτελεσμάτων στους αρμόδιους φορείς. Στο πλαίσιο αυτό, ορίζεται Υπεύθυνος για θέματα απάτης, ο οποίος συντονίζει το έργο της Ομάδας, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.
- 5.** Τυχόν καταγγελίες που αφορούν σε χρηματοδοτούμενες Δράσεις του ΤΑΑ υποβάλλονται στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία τις διαχειρίζεται σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Διαχείρισης Καταγγελιών αυτής. Για την εξέταση των καταγγελιών που διαβιβάζονται στην Υπηρεσία Συντονισμού από την ΕΑΔ εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών.

Άρθρο 9

Αποφυγή Διπλής χρηματοδότησης

- 1.** Η αποφυγή της Διπλής χρηματοδότησης διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των Δράσεων και των Έργων.
- 2.** Οι Φορείς υλοποίησης δηλώνουν, μέσω του ΤΔΕ αν υφίσταται συνέργεια/συμπληρωματικότητα του υπό ένταξη έργου ή της υπό ένταξη δράσης με άλλα έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί ή χρηματοδοτούνται από άλλα Ταμεία ή προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε αυτή την περίπτωση, αναφέρεται υποχρεωτικά η διάκριση του φυσικού αντικειμένου και των δαπανών που περιλαμβάνονται σε κάθε έργο που χρηματοδοτείται από άλλο Ταμείο ή πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με την υπό ένταξη δράση ή το υπό ένταξη έργο στο ΤΑΑ.
- 3.** Οι Ανεξάρτητοι Ελεγκτές βεβαιώνουν στο πλαίσιο των ελέγχων τους τη μη ύπαρξη Διπλής χρηματοδότησης, βάσει των προβλεπομένων στο Εγχειρίδιο Ελέγχου.
- 4.** Η Ε.Δ.ΕΛ. εξετάζει τη μη ύπαρξη πιθανής Διπλής χρηματοδότησης κατά τους ελέγχους της.

Άρθρο 10

Αποφυγή Σύγκρουσης Συμφερόντων

- 1.** Όλα τα μέρη που εμπλέκονται στο στάδιο έγκρισης, υλοποίησης ή ελέγχου ενός έργου οφείλουν να δηλώνουν γραπτώς την απουσία σύγκρουσης συμφερόντων και ότι εάν προκύψει τέτοιος κίνδυνος το δηλώνουν αρμοδίως προς περαιτέρω αξιολόγηση. Η δήλωση αυτή, πρότυπο της οποίας περιλαμβάνεται στο Εγχειρίδιο, υποβάλλεται άπαξ στους αρμόδιους φορείς, οι οποίοι οφείλουν να τηρούν σχετικό Μητρώο. Στην περίπτωση εξωτερικών εμπειρογνομόνων ή ελεγκτών, σχετική πρόβλεψη αναφέρεται στη σύμβαση ανάθεσης εργασιών.
- 2.** Οι εκθέσεις ελέγχου που εκδίδονται από τους Ανεξάρτητους Ελεγκτές, καθώς και από την Ε.Δ.ΕΛ., εξετάζουν θέματα σχετικά με τη βεβαίωση της μη ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΑΙΤΗΜΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 11

Σύνταξη και υποβολή Αιτήματος Πληρωμής

- 1.** Το Αίτημα Πληρωμής και η συνοδευτική διαχειριστική δήλωση της υποπερ. i της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού υπογράφονται από τον αρμόδιο για την Υπηρεσία Συντονισμού Υπουργό και υποβάλλονται από την Υπηρεσία Συντονισμού, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο Παράρτημα της Εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου.
- 2.** Η Υπηρεσία Συντονισμού συντάσσει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μετά την ολοκλήρωση των σχετικών συμφωνηθέντων Οροσήμων και Στόχων που αναφέρονται στην Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου και στο ΕΣΑΑ, κατά το πρότυπο του Παραρτήματος II της Χρηματοδοτικής Συμφωνίας και της Συμφωνίας Χορήγησης Δανείου, κατά περίπτωση, Αίτημα Πληρωμής, μέσω του συστήματος διαχείρισης πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μαζί με τη διαχειριστική δήλωση της υποπερ. i της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού και τη σύνοψη των διενεργηθέντων από την Ε.Δ.ΕΛ. ελέγχων, σύμφωνα με την υποπερ. ii της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού.
- 3.** Για τις ανάγκες σύνταξης της διαχειριστικής δήλωσης και ακολούθως του Αιτήματος Πληρωμής, η Υπηρεσία Συντονισμού λαμβάνει και αξιολογεί, βάσει των προβλεπομένων στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών:
  - α) Τις Εκθέσεις Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων των Ανεξάρτητων Ελεγκτών.
  - β) Τη σύνοψη των ελέγχων που διενήργησε η Ε.Δ.ΕΛ., στην οποία συμπεριλαμβάνονται τυχόν αδυναμίες που εντοπίστηκαν και διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν.
  - γ) Τη βεβαίωση διασφάλισης της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης περί της μη ανάσχεσης της ικανοποιητικής επίτευξης των Οροσήμων νομοθετικής φύσεως ή και των Οροσήμων που αφορούν μεταρρυθμίσεις που έχουν επιτευχθεί και δηλωθεί σε προηγούμενα Αιτήματα Πληρωμής.

- δ) Τα πορίσματα των Ανεξάρτητων Ελεγκτών αναφορικά με τη συμμόρφωση των Δράσεων και Έργων με σκοπό την κλιματική και ψηφιακή μετάβαση με την αρχή της Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους, όπου απαιτείται, βάσει του Κανονισμού.
- ε) Τα καταχωρημένα στοιχεία στο ΟΠΣ ΤΑ και τις παραγόμενες αναφορές του πληροφοριακού συστήματος.
- στ) Τυχόν αναφορές και στοιχεία που λαμβάνει από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας για περιπτώσεις καταγγελιών, απάτης ή και διαφθοράς.
- 4.** Επιπρόσθετα των αναφερομένων στην παρ. 3 ανωτέρω, για τη χορηγούμενη δανειακή στήριξη, η Υπηρεσία Συντονισμού λαμβάνει και αξιολογεί, βάσει των προβλεπόμενων στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών:
- α) Από τον αρμόδιο Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, έγγραφη βεβαίωση ότι δεν έχει λάβει χώρα κανένα γεγονός που θα καθιστούσε εσφαλμένη οποιαδήποτε δήλωση περιήλθε στη Νομική Γνωμοδότηση που εκδόθηκε στις 2 Αυγούστου 2021 προκειμένου για τη σύναψη της Δανειακής Συμφωνίας που κυρώθηκε με το ν.4822/21 (Α' 135).
- β) Από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) έγγραφη βεβαίωση ότι δεν προέκυψε κανένα Γεγονός Αθέτησης Υποχρεώσεων βάσει της παρ. 1 του άρθρου 15 της Συμφωνίας Χορήγησης Δανείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ - ΧΡΗΜΑΤΟΡΟΕΣ

Άρθρο 12

Χρηματοδοτήσεις και πληρωμές

από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

- 1.** Η απόφαση Ένταξης σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 42 του ν. 4772/2021, αποτελεί αυτοδίκαια πρόταση εγγραφής στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ. Η εγγραφή πραγματοποιείται από τη Δ/νση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων σε Συλλογική απόφαση Ταμείου ανάκαμψης (ΣΑΤΑ) διακριτή ανά Φορέα Χρηματοδότησης και βαρύνει το εθνικό σκέλος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.
- 2.** Η εγγραφή των πιστώσεων κάθε έργου για το έτος ένταξης και για τα επόμενα έτη γίνεται με πρόταση του Φορέα Χρηματοδότησης κατόπιν

σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού.

3. Οι χρηματοδοτήσεις των Συλλογικών Αποφάσεων πραγματοποιούνται μέσω Κεντρικού Λογαριασμού που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με την υπ' αρ. 35259/24.3.2021 κοινή υπουργική απόφαση «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Β' 1197).

4. Οι χρηματοδοτήσεις εκτελούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

5. Οι πληρωμές των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ, πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για το ΠΔΕ και ειδικότερα την υπ' αρ. 134453/23.12.2015 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών (Β' 2857), όπως εκάστοτε ισχύει.

6. Το άρθρο 27Α του ν. 4314/2014 (Α' 265) και ιδίως οι παρ. 1β, 1γ, 2α και 3α εφαρμόζονται και για τα έργα της παρούσας.

Άρθρο 13

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης (ΟΠΣ ΤΑ)/Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ΟΠΣ ΠΔΕ (e-pde)

1. Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) 2021-2027 είναι το κεντρικό πληροφοριακό σύστημα για την ηλεκτρονική καταχώριση και αποθήκευση των στοιχείων προγραμματισμού, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του ΤΑ. Καταχωρίζονται κατ' ελάχιστο τα δεδομένα που προβλέπονται στην περ. δ, της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού.

2. Η αρμοδιότητα για την καταχώριση των δεδομένων στο ΟΠΣ ΤΑ ανήκει στις Αρχές και στους φορείς που εφαρμόζουν τις διαδικασίες των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ). Το ΟΠΣ ΤΑ διασφαλίζει την προστασία, την ακεραιότητα, τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των δεδομένων αυτών και την ταυτοποίηση των χρηστών του. Η καταχώριση των δεδομένων αυτών έχει στόχο την παρακολούθηση της υλοποίησης των Δράσεων και των Έργων, την αυτοματοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και τη χρονολογική παρακολούθησή τους, καθώς και τη διασφάλιση της μη

σύγκρουσης συμφερόντων, της μη διπλής χρηματοδότησης και της αποφυγής περιπτώσεων απάτης και διαφθοράς.

3. Το ΟΠΣ ΤΑ διασυνδέεται επίσης με το ΟΠΣ ΕΣΠΑ και παρέχει πληροφορίες σχετικά με συνέργειες ή συμπληρωματικότητα με άλλα έργα που λαμβάνουν χρηματοδότηση από τα Ταμεία της Ένωσης. Επιπλέον, το ΟΠΣ ΤΑ διασυνδέεται με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα το οποίο επιτρέπει τη διασύνδεση, όπως το Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», για θέματα σχετικά με την υλοποίηση και παρακολούθηση των Δράσεων/Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης.

4. Στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΟΠΣ ΠΔΕ ή «e-pde») καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν στην πραγματοποίηση της χρηματοδότησης και των πληρωμών Δράσεων και των Έργων, καθώς και στην εισροή σχετικών εσόδων του ΠΔΕ. Τα δεδομένα αφορούν στον προγραμματισμό και στην υλοποίηση του ΠΔΕ, τις πληρωμές των Φορέων υλοποίησης Δράσεων/Έργων και των Αναδόχων αυτών, καθώς και σε σχετικές ενέργειες των εμπλεκόμενων φορέων χρηματοδότησης και υλοποίησης. Η καταχώριση των δεδομένων αυτών έχει στόχο την οικονομική παρακολούθηση της υλοποίησης του ΠΔΕ, καθώς και την αυτοματοποίηση των σχετικών διοικητικών διαδικασιών. Το ΟΠΣ ΠΔΕ διασυνδέεται ηλεκτρονικά με το ΟΠΣ ΤΑ, ανταλλάσσοντας δεδομένα που αφορούν σε στοιχεία ένταξης των έργων στο ΠΔΕ, κατανομών, χρηματοδοτήσεων, πληρωμών και τιμολόγησης έργων.

5. Το ΟΠΣ ΠΔΕ και το ΟΠΣ ΤΑ διασφαλίζουν την έγκυρη αποστολή στοιχείων σε άλλα Πληροφορικά Συστήματα, καθώς επίσης τη δημοσίευση στοιχείων προόδου υλοποίησης Δράσεων και Έργων είτε απευθείας σε διαδικτυακούς κόμβους, είτε με τη μορφή ανοιχτών/διασυνδεδεμένων δεδομένων για τις Δράσεις και Έργα που έχουν καταχωριστεί στο ΟΠΣ ΤΑ. Στο ΟΠΣ ΤΑ, στο ΟΠΣ ΠΔΕ (e-pde) και στα διασυνδεδεμένα με αυτά συστήματα έχει πλήρη ηλεκτρονική πρόσβαση η Φορολογική Διοίκηση και κάθε εθνικό και ενωσιακό ελεγκτικό όργανο, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

6. Για τη διαχείριση Δράσεων κρατικών ενισχύσεων, οι Φορείς υλοποίησης κάνουν χρήση των διαθέσιμων κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας Ηλεκτρονικών Πλατφορμών Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων ή αναπτύσσουν νέα. Σε κάθε περίπτωση, η εν λόγω πλατφόρμα καλύπτει την καταγραφή όλων των διαδικασιών από την υποβολή των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων, μέχρι και την πληρωμή των ποσών της ενίσχυσης, καθώς και την τήρηση τυχόν μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών παραστατικών, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο θεσμικό πλαίσιο χορήγησης των ενισχύσεων.

Επιπλέον, η πλατφόρμα α) έχει δυνατότητα διασύνδεσης με το ΟΠΣ ΤΑ για την παροχή των απαραίτητων πληροφοριών για την παρακολούθηση των Δράσεων και της εκπλήρωσης Οροσήμων, Στόχων και δεικτών, β) έχει δυνατότητα διασύνδεσης με το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσοнос Σημασίας, όπου απαιτείται, και γ) εφαρμόζει όλες τις απαραίτητες πολιτικές για την εμπιστευτικότητα και το απόρρητο των πληροφοριών, την ακεραιότητα των δεδομένων, την αδιάλειπτη λειτουργία της και τη διατήρηση αντιγράφων ασφαλείας, βάσει των διεθνώς αποδεκτών προτύπων ISO/IEC 27001:2013 και ISO/IEC 2007:2013.

7. Η Υπηρεσία Συντονισμού παρέχει κάθε στήριξη στην Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σχετικά με την ανάπτυξη του επιχειρησιακού λογισμικού, την ανάλυση και το σχεδιασμό των αναγκαίων πεδίων και την αξιοποίηση των δεδομένων που απαιτούνται για τις ανάγκες παρακολούθησης των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου.

8. Μέχρι τη θέση σε παραγωγική λειτουργία κάθε επιμέρους διαδικασίας του ΟΠΣ ΤΑ οι εμπλεκόμενοι φορείς υποχρεούνται να υποβάλλουν στην ΕΥΣ ΤΑ τα πλήρη στοιχεία, έγγραφα και δικαιολογητικά ηλεκτρονικά, στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου rffasupport@minfin.gr. Οι φορείς ενημερώνονται σχετικά από την ΕΥΣΤΑ.

Άρθρο 14

Πληρωμές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Όλες οι πληρωμές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή διενεργούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 24 του Κανονισμού και στη Χρηματοδοτική Συμφωνία και τη Συμφωνία Χορήγησης Δανείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 15

Γενικοί κανόνες επιλεξιμότητας

Όλες οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση Δράσεων/Έργων, είναι επιλέξιμες για στήριξη από το ΤΑΑ με την επιφύλαξη του παρόντος.

2. Δράσεις, η υλοποίηση των οποίων έχει εκκινήσει από την 1η Φεβρουαρίου 2020 είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, υπό την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο ΕΣΑΑ και συμμορφώνονται με τον Κανονισμό, τη Χρηματοδοτική Συμφωνία και τη Συμφωνία Χορήγησης Δανείου. Η διάρκεια υλοποίησης των Δράσεων ορίζεται στην απόφαση Ένταξης και δεν δύναται να ξεπερνά την 31η Αυγούστου 2026, σύμφωνα με τον Κανονισμό.

3. Στην περίπτωση που μία Δράση ή τμήματα αυτής υποστηρίζονται από ένα ή περισσότερα Ταμεία της Ένωσης ή και από άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης, η δαπάνη που λογίζεται επιλέξιμη για χρηματοδότηση από το ΤΑΑ δεν μπορεί να λαμβάνει υποστήριξη από άλλο Ταμείο ή χρηματοδοτικό μέσο της Ένωσης ή και εθνικούς πόρους.

4. Οι δαπάνες για την υλοποίηση μιας Δράσης/Έργου δύνανται να καλύπτουν όλα τα στάδια εκτέλεσής της.

5. Οι όροι υλοποίησης της Δράσης, όπως ορίζονται στην απόφαση Ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το Φορέα υλοποίησης, χωρίς προηγούμενη σύμφωνη γνώμη από την Υπηρεσία Συντονισμού, συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής της χρηματοδότησης της Δράσης και ανάκλησης της απόφασης Ένταξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την Υπηρεσία Συντονισμού. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του Φορέα υλοποίησης με την παρούσα, οι δημοσιονομικές επιπτώσεις μετακυλίνουν σε αυτόν.

6. Η διάρκεια υλοποίησης μιας Δράσης/Έργου αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου αυτής/αυτού και μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότερες Επιχειρησιακές ρυθμίσεις και επιτευχθεί τα Ορόσημα και οι Στόχοι και οι υποχρεώσεις και όροι που τίθενται στην απόφαση Ένταξης και στο ΕΣΑΑ.

7. Δαπάνη η οποία καθίσταται επιλέξιμη λόγω τροποποίησης του ΕΣΑΑ είναι επιλέξιμη μόνο από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος

τροποποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ή σε περίπτωση απόφασης τροποποίησης στοιχείων του ΕΣΑΑ που δεν καλύπτονται από την Εγκριτική απόφαση του Συμβουλίου, από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της νέας εγκριτικής απόφασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από την ημερομηνία που αναφέρεται ρητά στην εν λόγω εγκριτική απόφαση.

Άρθρο 16

Επιλέξιμες Δαπάνες και Επιλεξιμότητα

1. Επιλέξιμες θεωρούνται οι δαπάνες των Δράσεων και των Έργων του ΕΣΑΑ που ανταποκρίνονται στα ακόλουθα κριτήρια:

- α) Πραγματοποιούνται κατά την περίοδο επιλεξιμότητας του Έργου/Δράσης σύμφωνα με την απόφαση Ένταξης.
- β) Συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο της Δράσης ή του Έργου ή και είναι αναγκαίες για την υλοποίηση της Δράσης ή του Έργου και περιλαμβάνονται στον εγκεκριμένο ενδεικτικό προϋπολογισμό του σύμφωνα με την απόφαση ένταξης.
- γ) Είναι ταυτοποιημένες και επαληθευμένες, ιδίως με την εγγραφή τους στα λογιστικά βιβλία του Φορέα υλοποίησης, προσδιοριζόμενες σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος ο Φορέας και σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές λογιστικής που αυτός εφαρμόζει.
- δ) Συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ισχύουσας φορολογικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας.
- ε) Είναι εύλογες, δικαιολογημένες και συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της χρηστής οικονομικής διαχείρισης.

2. Οι επιλέξιμες δαπάνες της Δράσης ή του Έργου, τηρουμένων των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας της παρ. 1, δύναται να εξειδικεύονται στην απόφαση Ένταξης.

3. Οι προκηρύξεις καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων προσδιορίζουν τις κατηγορίες δαπανών που δύναται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο υλοποίησής των επιλέξιμων επενδυτικών σχεδίων.

4. Οι διαδικασίες λογιστικής καταγραφής και εσωτερικού ελέγχου του Φορέα υλοποίησης πρέπει να επιτρέπουν να ελέγχεται άμεσα η συμφωνία των δαπανών και εσόδων που δηλώθηκαν στο πλαίσιο του Έργου ή της Δράσης, με τις λογιστικές καταστάσεις και τα αντίστοιχα παραστατικά.

5. Επαναλαμβανόμενα κόστη για την προετοιμασία ή την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων/επενδύσεων που καλύπτονται από το ΤΑΑ, όπως ενδεικτικά το μισθολογικό κόστος, δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες για χρηματοδότηση από το ΤΑΑ.

6. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας δύναται να καλύπτεται από εθνικούς πόρους και περιλαμβάνεται στην απόφαση Ένταξης του έργου.

Άρθρο 17

Έναρξη ισχύος

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 28 Σεπτεμβρίου 2021

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ